

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 6Co/13/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5117230702
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 11. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Urbanová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2022:5117230702.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Jany Urbanovej a členov JUDr. Vladimíra Topoľančíka a Mgr. Kataríny Beniačovej, v právnej veci žalobcu: N. R., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom XXX XX C. XXX, zastúpeného spoločnosťou: Advokátska kancelária JUDr. Halagan, s.r.o., so sídlom Framborská 253/21, 010 01 Žilina, IČO: 50 626 329, proti žalovanej: M. N., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom S. XX, XXX XX U., zastúpenej spoločnosťou: LALINSKÝ ADVOKÁT s.r.o., so sídlom Kálov 653/23-2, 010 01 Žilina, IČO: 47 253 096, o vydanie bezdôvodného obohatenia a o vzájomnej žalobe žalovanej o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Žilina č. k. 6C/75/2017-276 zo dňa 07.09.2021, takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Žilina č. k. 6C/75/2017-276 zo dňa 07.09.2021 vo výrokoch II. a III. o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov a vo výroku IV. o trovách konania zrušuje a vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Vo zvyšnej časti, t. j. vo výroku I., zostáva rozsudok Okresného súdu Žilina č. k. 6C/75/2017-276 zo dňa 07.09.2021 n e d o t k n u t ý .

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd zamietol žalobu žalobcu o vydanie bezdôvodného obohatenia (výrok I.). Zároveň vyporiadal bezpodielové spoluvlastníctvo manželov (strán sporu) tak, že preberateľom zostatku úveru v zmysle zmluvy o splátkovom úvere zo dňa 18.04.2013 č. 5041129006 poskytnutým I. I., a.s. so zostatkom ku dňu 16.05.2016 vo výške 19.321,55 Eur sa stáva žalobca (výrok II.). Žalovanej súčasne uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi titulom vyrovnania vyporiadavacích podielov sumu 12.649,49 Eur do 6 mesiacov od právoplatnosti rozsudku (výrok III.). O trovách konania rozhodol tak, že žiadna zo strán nemá právo na ich náhradu (výrok IV.).

2. V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že žalobou podanou na okresný súd dňa 27.10.2017 sa žalobca domáhal voči žalovanej zaplata sumy 1.506,00 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 1.506,00 Eur od 20.04.2017 do zaplata na tom skutkovom základe, že žalobca a žalovaná ako spoludlžníci uzatvorili za trvania manželstva so I. I., a.s., (ďalej aj „banka“, „veriteľ“) dňa 18.04.2013 úverovú zmluvu, na základe ktorej im banka poskytla finančné prostriedky v sume 24.400,00 Eur. Rozsudkom Okresného súdu Žilina sp. zn. 30P/212/2015 zo dňa 27.04.2016, právoplatným dňa XX.XX.XXXX, súd manželstvo žalobcu a žalovanej rozviedol. Aj napriek spoločnej povinnosti strán sporu však predmetný úver splácal po rozvoze len žalobca. Celkovo žalobca uhradil banke splatné splátky vo výške 3.012,00 Eur. Na základe toho si žalobca v tomto spore uplatňuje voči žalovanej polovicu uhradených splátok, t. j. sumu 1.506,00 Eur. Listom zo dňa 10.04.2017, doručeným žalovanej dňa 12.04.2017, žalobca vyzval žalovanú na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktoré plnil titulom plnenia splátok z poskytnutého úveru. Žalovaná listom zo dňa 19.04.2017 tento nárok žalobcu neuznala a zároveň navrhla vyporiadať bezpodielové spoluvlastníctvo manželov (ďalej aj „BSM“) so žalobcom tak, že žalobca preberie do svojho výlučného vlastníctva hnutelné veci označené v prílohe č. 1 odpovede na výzvu a vyplatí žalovanej titulom vyporiadania BSM hnutelných vecí sumu 1.800,00

Eur do 10 dní od uzatvorenia relevantného právneho úkonu (dohody). Súčasne žalovaná navrhla, aby zostatok úveru prebral žalobca bez jej súčasnej povinnosti uhrádzať uvedeným titulom akúkoľvek sumu. Zároveň bola žalovaná ochotná realizovať v prospech žalobcu úkon postúpenia pohľadávky na ňu pripadajúcich investícií vložených počas trvania manželstva do nadstavby domu č. XXX vo C., aby si tak žalobca svoju časť vložených investícií, ako i žalovanou postúpenú časť vložených investícií uplatnil voči vlastníčke domu č. XXX, t. j. matke žalobcu. Listom zo dňa 31.05.2017 žalobca oznámil žalovanej nesúhlas s jej návrhom a naďalej trval na nároku v rozsahu, ako je uvedený vo výzve na vydanie bezdôvodného obohatenia zo dňa 10.04.2017.

3. Žalovaná vo vyjadrení k žalobe uviedla, že úver od banky mal byť použitý na realizáciu nadstavby rodinného domu č. XXX postaveného na parcele CKN č. 221 v k. ú. C., zapísaný na LV č. XXXX na vlastníčku C. R., t. j. matku žalobcu. Vlastníčka domu a strany sporu sa totiž dohodli, aby si žalobca so žalovanou zrealizovali nadstavbu predmetného rodinného domu a následne v tejto časti domu aj bývali, ako aj dohoda, že vlastníčka domu tento dom spolu s jeho nadstavbou v budúcnosti prevedie na žalobcu. Ďalej žalovaná uviedla, že počas trvania manželstva so žalobcom nadobudli strany sporu hnuiteľné veci, zariadenie predmetnej nadstavby domu (bytu) v hodnote 3.664,21 Eur v rozsahu predloženej prílohy. Jedná sa konkrétne o chodbovú zostavu + konferenčný stolík (splátky) v hodnote 188,18 Eur; rohovú sedačku + kreslo (splátky) v hodnote 581,03 Eur; obývaciu stenu v hodnote 170,00 Eur; kuchynský stôl + 4 stoličky v hodnote 110,00 Eur; varnú dosku + vstavanú rúru v hodnote 300,00 Eur; mikrovlnnú rúru v hodnote 50,00 Eur; 2 ks skrine 400,00 Eur; 2 ks váľandy v hodnote 160,00 Eur; manželskú posteľ v hodnote 400,00 Eur; písací stôl v hodnote cca 50,00 Eur; kuchynskú linku v hodnote cca 450,00 Eur; práčku v hodnote cca 250,00 Eur; chladničku v hodnote 330,00 Eur; kúpeľňovú skrinku so zrkadlom v hodnote 120,00 Eur a kúpeľňovú skrinku v hodnote cca 80,00 Eur. Žalovaná preto navrhla, aby súd vyporiadal bezpodielové spoluvlastníctvo manželov tak, že žalobca preberie do svojho výlučného vlastníctva hnuiteľné veci označené v prílohe a vyplatí žalovanej titulom vyporiadania hnuiteľných vecí sumu 1.800,00 Eur. Zostatok poskytnutého úveru mal prebrať žalobca bez povinnosti žalovanej uhrádzať akúkoľvek sumu.

4. Žalobca v žalobnej replike uviedol, že úver poskytnutý bankou bol „spotrebný úver na čokoľvek“, nejednalo sa teda hypotekárny úver a prostriedky z neho získané použili so žalovanou na úhradu bežných životných nákladov. Z tohto úveru však nebola v plnej výške financovaná realizácia nadstavby rodinného domu č. XXX vo C., ako to uvádza žalovaná. Ďalej uviedol, že žalobca nie je podielovým spoluvlastníkom predmetného rodinného domu a ani nemá záujem, aby rodinný dom bol prevedený do jeho vlastníctva. Žalobca nesúhlasil s návrhom žalovanej na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov a vo vzťahu zoznamu vecí predloženému žalovanou uviedol, že väčšina z nich nepatrí do BSM sporových strán, ale patrí do vlastníctva vlastníčky rodinného domu C. R. (kúpeľňová skriňa so zrkadlom, kúpeľňová skrinka, obývacia stena, 2x skriňa, 2x váľanda) a ostatné veci nemajú hodnotu 3.664,00 Eur. Žalobca tiež nesúhlasil ani s tým, aby na neho žalovaná postúpila pohľadávku pripadajúcu na vložené investície do nadstavby rodinného domu voči C. R., keďže sa jedná o neexistujúcu pohľadávku.

5. V ďalších vyjadreniach sporové strany zotrvali na svojich predchádzajúcich tvrdeniach. Žalobca bol toho názoru, že súd v tomto spore nemôže súčasne vysporiadať nároky z BSM s nárokmi z bezdôvodného obohatenia, keďže konanie o vyporiadani BSM je iným konaním ako konanie o vydanie bezdôvodného obohatenia.

6. Na pojednávaní konanom dňa 18.01.2019 konajúci súd prerušil konanie za účelom mimosporových rokovaní sporových strán a následne uznesením zo dňa 14.02.2020 rozhodol o pokračovaní v konaní.

7. Na základe vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie preukázané, že dňa 18.04.2013 uzatvorili strany sporu v postavení spoludlžníkov s bankou ako veriteľom zmluvu o splátkovom úvere, na základe ktorej bola žalobcovi a žalovanej poskytnutá suma 24.400,00 Eur, s určením druhu úveru: spotrebný úver na čokoľvek, s výškou splátky a splatnosťou 333,10 Eur mesačne k 20. dňu v kalendárnom mesiaci, so splatnosťou prvej splátky 20.05.2013 a konečnou splatnosťou úveru dňa 20.04.2023. Rozsudkom Okresného súdu Žilina sp. zn. 30P/212/2015 zo dňa 27.04.2016, právoplatným a vykonateľným dňa XX.XX.XXXX, bolo manželstvo strán sporu rozvedené. V zmysle potvrdenia banky zo dňa 22.01.2019 zostatok predmetného úveru ku dňu 16.05.2016, t. j. ku dňu rozvodu sporových strán, predstavoval sumu 19.321,55 Eur. Z predložených listín mal súd preukázané, že ku dňu 07.09.2021 žalobca na poskytnutý úver uhradil banke sumu 19.276,80 Eur a do konečnej splatnosti je ešte potrebné od uvedeného dátumu zaplatiť sumu 6.022,18 Eur.

8. S poukazom na § 143, 144, 149 ods. 1, § 149 ods. 1, 3, 4, § 150, § 451 ods. 1, 2 a § 454 Občianskeho zákonníka súd prvej inštancie uviedol, že v predmetnom spore bolo potrebné rozhodnúť o dvoch nárokoch.

9. Vo vzťahu k žalobe žalobcu voči žalovanej o vydanie bezdôvodného obohatenia z titulu, že žalobca za účelom splácania spoločného úveru plnil aj za žalovanú, okresný súd uviedol, že tento nárok žalobcu nie je dôvodný a preto jeho žalobu zamietol. V danom prípade sa totiž jedná o spoločný záväzok oboch strán sporu, ktorý im vznikol počas trvania ich bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Nemožno preto ustáliť, že žalobca plnil na výlučný záväzok žalovanej, nakoľko obe strany sporu boli zaviazané plniť predmetný záväzok spoločne. Predmetný nárok vzhľadom na zaniknuté bezpodielové spoluvlastníctvo manželov strán sporu v dôsledku rozvodu ich manželstva mal byť predmetom vyporiadania ich bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Zákonom stanovené princípy na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov nie sú založené na predpoklade, že pri nadobúdaní spoločného majetku, ako aj záväzkov zo strany manželov by sa mal jeden z nich v prípade disponovania/manipulovania s majetkom patriacim do bezpodielového spoluvlastníctva manželov nejakým spôsobom bezdôvodne obohacovať. Bezpodielové spoluvlastníctvo manželov spočíva v jeho bezpodielovosti. To znamená, že manželia nemajú nijakým spôsobom určený podiel na vlastníckom práve k jednotlivým spoločným veciam a vlastnícke právo každého z manželov sa týka celého spoločného majetku. Z tohto princípu potom vyplýva aj nemožnosť priznať zo strany súdu žalobcovi žalované plnenie z titulu bezdôvodného obohatenia.

10. Vo vzťahu ku vzájomnej žalobe žalovanej o vyporiadanie BSM konajúci súd uviedol, že najskôr bolo potrebné určiť masu BSM. Súbor huteľných vecí, na ktoré poukazovala žalovaná, okresný súd nepovažoval za riadne konkretizovaný. Tieto veci preto nie je možné poňať do výroku súdneho rozhodnutia. Žalovaná bola na konkretizáciu huteľných vecí súdom bezúspešne vyzvaná a zároveň strany sporu sa nezhodli na hodnotu týchto vecí a nenavrhl ani dôkazy na ustálenie ich hodnoty. Žalobca síce navrhoval vykonať znalecké dokazovanie za účelom určenia hodnoty huteľného majetku, avšak vzhľadom na nejednoznačné označenie predmetných vecí, ako aj na neunesenie dôkazného bremena ohľadne preukázania, ktoré z označených vecí patria do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, nebolo možné také znalecké dokazovanie vykonať. Pri niektorých označených huteľných veciach bolo sporným aj to, či tieto patria do BSM strán sporu, keď žalobca namietal, že kúpeľňová skrinka so zrkadlom, kúpeľňová skrinka, obývacia stena, 2x skriňa, 2x váhanda patria do vlastníctva tretej osoby. Z týchto dôvodov prvoinštančný súd huteľné veci tak, ako boli označené žalovanou v tomto spore, nezohľadňoval a tieto huteľné veci ani nevyporiadal.

11. Pri vyporiadaní spoločného záväzku voči banke vychádzal súd z toho, že tento úver bol poskytnutý obojstranným spôsobom spoločne a nerozdielne za trvania ich manželstva a že ku dňu 07.09.2021 žalobca na spoločný dlh uhradil sumu 19.276,80 Eur a do konečnej splatnosti je ešte potrebné uhradiť sumu 6.022,18 Eur, t. j. celková hodnota záväzku predstavuje sumu 25.298,98 Eur. Keďže žalobca pri vyporiadaní BSM preberá na základe rozhodnutia súdu zostatok predmetnému úveru a v zmysle § 150 Občianskeho zákonníka má nárok na náhradu toho, čo na spoločný záväzok plnil, súd tak celkovú sumu záväzku 25.298,98 Eur rovnakým pomerom rozdelil medzi sporové strany a získal tak hodnotu 12.649,49 Eur, ktoré je každý povinný zo spoločného záväzku plniť. V tejto výške 12.649,49 Eur súd zároveň určil vyrovnací podiel, ktorý je žalovaná povinná zaplatiť žalobcovi z dôvodov uvedených vyššie (žalobca plnil na spoločný záväzok a po vyporiadaní BSM preberá jeho zvyšok).

12. Žalovaná v priebehu konania namietala, že účelom použitia prostriedkov z poskytnutého úveru bolo zhodnotenie rodinného domu vo vlastníctve tretej osoby. Na tento účel bola medzi stranami nesporná len suma cca 2.300,00 Eur. Okresný súd však nemohol zohľadniť použitie sumy 2.300,00 Eur na dom vo vlastníctve tretej osoby v prospech žalovanej, keďže v konaní sa jedná o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva strán sporu. Pri rešpektovaní zásad pre vyporiadanie BSM stanovených v ustanovení § 150 Občianskeho zákonníka by súd takú skutočnosť mohol zohľadniť len v prípade, ak by sa zo spoločného úveru použili finančné prostriedky na výlučný majetok jednej strany sporu. V predmetnom prípade však bolo nesporným, že časť prostriedkov zo spoločného úveru bolo použitých na majetok vo vlastníctve tretej osoby. Žalovaná, resp. strany sporu si svoje prípadné nároky z titulu plnenia z ich spoločných prostriedkov na výlučný majetok tretej osoby majú možnosť uplatňovať priamo vo vzťahu k tejto tretej osobe, keďže sa jedná o osobitný právny vzťah, ktorý nie je možné vyporiadavať, prípadne zohľadňovať v rámci sporu o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov.

13. Lehotu na plnenie žalovanej uloženej povinnosti súd podľa § 232 ods. 3 CSP primerane predĺžil na 6 mesiacov, keďže sa jedná o sumu vyššej hodnoty a zohľadnil aj nesporné tvrdenie žalovanej, že je možnosť, že pre zdravotné problémy bude musieť ukončiť prácu.

14. O trovách konania rozhodol súd podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1, 2 CSP s prihliadnutím na (ne)úspech sporových strán v konaní (žalobu žalobcu súd zamietol a o vzájomnej žalobe žalovanej súd rozhodol inak, ako žalovaná navrhovala).

15. Proti tomuto rozsudku podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaná, ktorá sa domáhala jeho zmeny vo výrokoch III. a IV. tak, že odvolací súd žalovanej neuloží povinnosť vyplatiť žalobcovi vyrovnací podiel a zároveň prizná žalovanej voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania; alternatívne sa v uvedenom rozsahu domáhala zrušenia napadnutého rozsudku a vrátenia vecí súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

16. Odvolateľka zopakovala svoje skutkové tvrdenie o tom, že finančné prostriedky z úveru boli použité na vykonanie nadstavby rodinného domu vo vlastníctve tretej osoby a na zakúpenie hnuteľných vecí. Tieto veci ako aj nadstavbu rodinného domu využíva výlučne žalobca. Uviedla, že bez svojho zavinenia nebola schopná predložiť dôkazy, na ktoré ju vyzval súd prvej inštancie, a to z dôvodu, že právny zástupca, ktorý ju zastupoval v konaní pred súdom prvej inštancie, jej pár minút pred pojednávaním oznámil, že sa pojednávania nezúčastní. Žalovaná teda ako právny laik nebola schopná adekvátne vyhodnotiť a posúdiť vzniknutú situáciu, nebola schopná adekvátne reagovať na procesné postupy súdu a nerozumela procesným poučeniam a rozhodnutiam vykonaným zo strany súdu prvej inštancie. Práve právny zástupca žalovanej mal predložiť na pojednávaní dôkazy, na ktoré súd žalovanú vyzval. Vzhľadom na vyššie uvedené okolnosti sa to však nestalo, a preto je žalovaná toho názoru, že sú tu splnené podmienky na doplnenie dokazovania odvolacím súdom podľa § 384 CSP. Žalovaná nesúhlasila ani s postupom prvoinštančného súdu, ktorý sa riadne nezaoberal so zoznamom hnuteľných vecí, ktorý predložila do spisu a len skonštatoval, že žalovaná dôkaz nepredložila, čo sa však nezakladá na pravde. Pokiaľ konajúci súd argumentoval tým, že hnuteľné veci neboli riadne označené, v danej súvislosti žalovaná akcentovala, že žalobca nikdy označenie týchto vecí v predloženom zozname nenamietal a vedel, o aké konkrétne veci sa jedná, čo potvrdzuje aj skutočnosť, že on sám navrhol znalecké dokazovanie za účelom stanovenia hodnoty označených hnuteľných vecí. Konajúci súd sa teda nemal zaoberať označením hnuteľných vecí, keďže samotné veci a ich označenie neboli žalobcom namietané a mal len nariadiť v spore znalecké dokazovanie na zistenie ich hodnoty. V prípade nariadenia znaleckého dokazovania tak, ako to navrhol žalobca, by boli konkretizované hnuteľné veci a boli by aj riadnym spôsobom označené. Popísaným postupom okresného súdu bola však žalovanej odňatá možnosť konať pred súdom. Podľa názoru odvolateľky sú v danom prípade splnené podmienky i pre možnosť predkladania novôt v odvolacom konaní podľa § 366 písm. c) a d) CSP. V prílohe podaného odvolania žalobkyňa predložila do spisu čestné prehlásenie 8 fyzických osôb, ktoré preukazujú, že financie z úveru poskytnutého bankou žalobcovi a žalovanej boli použité na rekonštrukciu rodinného domu vo vlastníctve tretej osoby. Odvolateľka poukázala aj na tvrdenia žalobcu v konaní o rozvod manželstva vedeného na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 30P/2012/2015, v rámci ktorého žalobca uviedol, že „...sa navrhovateľ s odporkyňou dohodli, že si zoberú bezúčelový úver na rekonštrukciu nehnuteľnosti - podkrovia u starého rodiča navrhovateľa...“. Žalovaná ďalej namietala nepreskúmateľnosť napadnutého rozsudku, ktorý nespĺňa požiadavky riadneho odôvodnenia podľa § 220 CSP a je v rozpore s právom žalovanej na súdnu ochranu podľa § 46 ods. 1 Ústavy SR. Pre rozhodnutie podstatné závery súdu nie sú v odôvodnení rozsudku relevantným spôsobom odôvodnené, čo zakladá jeho nepreskúmateľnosť, ako aj arbitrárnosť. Navyiac, súd prvej inštancie postupoval v rozpore s § 181 ods. 2 CSP, keď opomenul určiť, ktoré skutkové tvrdenia sú medzi stranami sporné, ktoré skutkové tvrdenia považuje za nesporné, ktoré dôkazy vykoná a ktoré dôkazy nevykoná. Ku mnohým tvrdeniam žalovanej sa konajúci súd pred ukončením dokazovania zákonom predpísaným spôsobom nevyjadril a zo zápisnice o pojednávaní nie je vôbec zrejmé, s ktorými listinami sa súd oboznámil a s ktorými nie, čím tiež odňal žalovanej možnosť konať pred súdom.

17. Žalobca vo svojom vyjadrení k odvolaniu navrhol, aby odvolací súd rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil. Súčasne si uplatnil voči žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

18. Uviedol, že súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozsudku podrobne uviedol, čoho sa domáhal žalobca a čoho sa domáhala žalovaná vzájomnou žalobou, aké skutočnosti tvrdil žalobca, aké skutočnosti tvrdila žalovaná, aké dôkazy žalobca a žalovaná označili, aké prostriedky procesného útoku strany použili, ako sa vo veci vyjadroval žalobca a žalovaná, zároveň súd jasne a výstižne vysvetlil, ako posúdil podstatné tvrdenia a právne argumenty strán, a ktoré skutočnosti považoval za preukázané, a ktoré nie a nakoniec ako vec právne posúdil, keď žalobu žalobcovi o vydanie bezdôvodného obohatenia zamietol a vyporiadal bezpodielové spoluvlastníctvo strán sporu. Prvoinštančný súd v rámci svojho predbežného posúdenia na pojednávaní konanom dňa 25.09.2020 uviedol, že hnuteľné veci označené žalovanou neboli konkretizované tak, aby bolo možné nezameniteľne určiť, o ktoré hnuteľné veci sa jedná. Rozsudok, ktorý by v prípade, ak by sa preukázalo, že označené hnuteľné veci patria do BSM, poňal do jeho výroku aj žalovanou označené hnuteľné veci, by tak bol nevykonateľný. Nasledujúce pojednávanie sa konalo dňa 07.09.2021. Okrem žalobcu a jeho právneho zástupcu sa ho zúčastnila aj žalovaná. V nadväznosti na predbežný názor konajúceho súdu týkajúci sa hnuteľných vecí, označených

žalovanou ako súčasť BSM, na výzvu súdu, aby žalovaná prípadne produkovala ďalšie návrhy, žalovaná uviedla, že žiadne ďalšie návrhy nemá. Z uvedeného dôvodu súd prvej inštancie postupoval správne, keď z dôvodu dôkaznej núdze, predmetné hnutelné veci nevysporiadal. Vo vzťahu k tvrdeniam žalovanej o tom, že prostriedky získané z úveru sporové strany investovali do zhodnotenia rodinného domu vo vlastníctve tretej osoby, žalovaná nijakým spôsobom nepreukázala. Aj keď žalovaná vo svojom opravnom prostriedku predložila súdu aj nové dôkazné prostriedky, tieto podľa názoru žalobcu nijakým spôsobom jej tvrdenia nepreukazujú. Navyše k predloženiu týchto prostriedkov procesnej obrany nedošlo včas. Žalobca sa nestotožnil ani s názorom žalovanej, že v prejednávanom spore boli splnené podmienky pre prípustnosť novôt v odvolacom konaní podľa § 366 písm. c) a d), keďže žalovaná ich prípustnosť nijakým spôsobom nepreukázala. Žalobca nesúhlasil ani s ďalšími námietkami žalovanej vo vzťahu k procesnému postupu okresného súdu či odôvodňovaniu napadnutého rozsudku.

19. Žalovaná v odvolacej replike zotrvala na svojej predchádzajúcej argumentácii produkovanej v podanom odvolaní.

20. Ďalšie podania strán sporu súdu v rámci odvolacieho konania neboli produkované.

21. Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací (§ 34 CSP), preskúmal rozsudok okresného súdu v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 CSP a bez nariadenia pojednávania podľa ust. § 385 ods. 1 CSP a contrario toto rozhodnutie vo výrokoch II. až IV. V súlade s ust. § 389 ods. 1 písm. b), c) CSP zrušil a podľa § 391 ods. 1 CSP vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

22. Primárne je potrebné zdôrazniť, že o procesných úkonoch, pri ktorých súd koná so stranou alebo vykonáva dokazovanie (ktorým je aj pojednávanie), sa vyhotovuje záznam technickým zariadením určeným na zaznamenávanie zvuku (§ 98 ods. 1 CSP), zápisnica o pojednávaní preto nemusí obsahovať celý jeho priebeh, rozhodujúci je zvukový záznam (nahrávka) z pojednávania.

23. Vzhľadom na námietku odvolateľky o prekvapivosti napadnutého rozhodnutia odvolací súd tiež poukazuje na teoretické východiská aj na prejednanú právnu vec aplikovateľné rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp zn. 6Cdo 17/2017 zo dňa 22.02.2017. V označenej právnej veci sa dovolací súd, argumentačne vysporiadal s procesným postupom Okresného súdu Žilina vo veci sp. zn. 2C/40/2012 v spojení s následným postupom Krajského súdu v Žiline vo veci sp. zn. 5Co/617/2015 ako súdu odvolacieho. V uvedenom prípade zo zápisníc o súdnom pojednávaní pred súdom prvej inštancie výslovne nevyplývalo splnenie povinnosti súdu upraveného v tom čase účinného § 118 ods. 2 O.s.p., ktoré ukladalo súdu uviesť, ktoré právne významné tvrdenia účastníkov je možné považovať za zhodné, ktoré právne významné skutkové tvrdenia zostali sporné a ktoré dôkazy súd nevykoná, aj keď ich sporové strany navrhli. Najvyšší súd SR vyslovil, že z povahy uvedenej procesnej povinnosti došlo k zhojeniu nesplnenia tejto povinnosti samotným rozhodnutím súdu, v ktorom bol prvoinštančný súd povinný v zmysle v tom čase platného § 157 ods. 2 O.s.p. uviesť údaje v zmysle § 118 ods. 2 O.s.p.. Náprava nesprávneho postupu prvoinštančného súdu v tomto smere bola daná taktiež možnosťou podania odvolania ako riadneho opravného prostriedku, ktorú možnosť sporová strana v uvedenom prípade využila. Dovolací súd ďalej skonštatoval, že by bolo neefektívne zrušovať v dovolacom konaní rozhodnutia súdu v základnom konaní a vec vracať na ďalšie konanie, hoci sporové strany mali možnosť namietať nesprávnosť postupu súdu prvej inštancie v opravnom prostriedku a mali možnosť dozvedieť sa o skutkových a právnych záveroch súdu v základnom konaní len z odôvodnení ich rozhodnutí (bližšie pozri uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo 17/2017 zo dňa 22.02.2017, obdobne uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7Cob/22/2018 zo dňa 24.04.2018). Z uvedených dôvodov dovolací súd uzavrel, že v danom prípade nedošlo u strany sporu k odňatiu možnosti konať pred súdom.

24. Zároveň vo vzťahu k námietke žalovanej o nevykovaní listinných dôkazov spôsobom zodpovedajúcim zákonu odvolací súd poukazuje na ust. § 204 CSP dôkaz listinou sa vykoná tak, že súd listinu alebo jej časť prečíta alebo oznámi jej obsah; to neplatí, ak ide o listinu, ktorej odpis bol strane sporu v priebehu konania doručený a ak listina alebo jej obsah neboli protistranou spochybnené.

25. Ďalej krajský súd uvádza, že predmetom tohto konania sú dva samostatné nároky, a to a) žaloba žalobcu o vydanie bezdôvodného obohatenia voči žalovanej a b) vzájomná žaloba žalovanej o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov medzi žalobcom a žalovanou. Keďže rozhodnutie súdu prvej inštancie vo vzťahu k nároku žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia (výrok I.) nebolo napadnuté podaným opravným prostriedkom, odvolací súd v danom prípade preskúmaval a rozhodoval žalobu v časti uplatneného nároku na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva (výrok II. a III.) a tiež závislý výrok IV. o trovách konania.

26. Z povahy bezpodielového spoluvlastníctva manželov vyplýva, že ide o spoluvlastníctvo, v ktorom miera práv a povinností obidvoch spoluvlastníkov nie je vyjadrená podielom, ale obaja

manželia sú vlastníkmi celej veci, pričom práva a povinnosti jedného z nich sú obmedzené len právami a povinnosťami druhého.

27. V bezpodielovom spoluvlastníctve manželov je všetko, čo môže byť predmetom vlastníctva a čo nadobudol niektorý z manželov za trvania manželstva, s výnimkou vecí získaných dedičstvom alebo darom, ako aj vecí, ktoré podľa svojej povahy slúžia osobnej potrebe alebo výkonu povolania len jedného z manželov, a vecí vydaných v rámci predpisov o reštitúcii majetku jednému z manželov, ktorý mal vydanú vec vo vlastníctve pred uzavretím manželstva alebo ktorému bola vec vydaná ako právnomu nástupcovi pôvodného vlastníka.

28. Veci v bezpodielovom spoluvlastníctve užívajú obaja manželia spoločne; spoločne uhrádzajú aj náklady vynaložené na veci alebo spojené s ich užívaním alebo udržiavaním. Bežné veci týkajúce sa spoločných vecí môže vybavovať každý z manželov. V ostatných veciach je potrebný súhlas oboch manželov; inak je právny úkon neplatný. Z právnych úkonov týkajúcich sa spoločných vecí sú oprávnení a povinní obaja manželia spoločne a nerozdielne (§ 143 Občianskeho zákonníka).

29. Rozhodným okamihom pre posúdenie, aký majetok patrí do bezpodielového spoluvlastníctva je deň, v ktorom došlo k jeho zániku. Spravidla ide o deň právoplatnosti rozhodnutia, ktorým došlo k zániku manželstva (v prejednávanej veci dňa 16.05.2016). Tento okamih je rozhodujúci nielen z hľadiska posúdenia rozsahu majetku patriaceho do BSM, ale aj pre posúdenie stavu tohto majetku.

30. Podľa § 150 Občianskeho zákonníka pri vyporiadaní sa vychádza z toho, že podiely oboch manželov sú rovnaké. Každý z manželov je oprávnený požadovať, aby sa mu uhradilo, čo z svojho vynaložil na spoločný majetok, a je povinný nahradiť, čo sa zo spoločného majetku vynaložilo na jeho ostatný majetok. Ďalej sa prihliadne predovšetkým na potreby maloletých detí, na to, ako sa každý z manželov staral o rodinu, a na to, ako sa zaslúžil o nadobudnutie a udržanie spoločných vecí. Pri určení miery pričinenia treba vziať tiež zreteľ na starostlivosť o deti a na obstarávanie spoločnej domácnosti.

31. Ak zanikne BSM, vykoná sa vyporiadanie podľa zásad uvedených v § 150 Občianskeho zákonníka (§ 149 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Predmetom vyporiadania je všetko to, čo do tohto spoluvlastníctva patrilo a existovalo ku dňu jeho zániku a čo strany sporu urobili predmetom vyporiadania. Základnou zásadou pre vykonanie vyporiadania BSM je, že podiely oboch manželov sú rovnaké (princíp parity). Z tejto zásady zákon pripúšťa výnimky, ktoré umožňujú podiely určiť aj iným pomerom. V rámci vyporiadania BSM súd i bez návrhu musí prihliadnuť na to, čo bolo zo spoločného majetku vynaložené na oddelený majetok (samostatný) majetok niektorého z manželov. Na strane druhej manžel, ktorý vynaložil na spoločný majetok prostriedky, ktoré boli jeho výlučným vlastníctvom, je oprávnený požadovať, aby mu bola vrátená hodnota takto vynaložených prostriedkov späť do jeho výlučného vlastníctva.

32. Vyporiadanie BSM pozostáva zo stránky kvalitatívnej, t.j. usporiadania vlastníctva k jednotlivým veciam patriacim do BSM, ako aj zo stránky kvantitatívnej, ktorá sa týka jednotlivých hodnôt vecí. Vyporiadanie BSM sa vykonáva ako vyporiadanie v širšom slova zmysle, to znamená, že do úvahy sa berú a vyporiadajú sa aj pohľadávky a dlhy vzniknuté za trvania manželstva strán sporu a ich spoločného hospodárenia.

33. I keď sa vyporiadanie vykonáva podľa stavu ku dňu zániku BSM, nemožno prehliadnuť, čo sa udialo v medziobdobí medzi zánikom BSM a jeho vyporiadaním. Pri vyporiadaní už nemusia existovať veci, ktoré existovali v dobe zániku BSM, namiesto pohľadávky mohla nastúpiť vec (napr. výber peňazí z vkladu) a naopak namiesto vecí jej ekvivalent (napríklad predaj auta a inkasovanie kúpnej ceny), veci sa opotrebovali, skonsumovali.

34. Pre účely určenia masy BSM treba vychádzať zo zoznamu vecí, v ktorom budú veci konkretizované, tzn. dostatočným popisným spôsobom identifikované, aby neboli zameniteľné s inými vecami, čo je významné najmä z hľadiska vykonateľnosti rozhodnutia, za ktorú je súd zodpovedný. Súčasťou tohto zoznamu je čas nadobudnutia veci, popis jej stavu v čase zániku BSM i v čase jeho vyporiadania vrátane toho, čo sa s vecou stalo v medziobdobí, predovšetkým kto ju užíval, u koho sa vec nachádza. V medziobdobí sa spravidla vyvinie určitý status quo, bývalí manželia užívajú jednotlivé veci a počítajú s tým, že im zostanú vo vlastníctve. Skúsenosť ukazuje, že v tomto smere sa potom aj správajú, keď sa snažia maximalizovať výšku ceny vecí, ktoré zostanú druhému a minimalizovať cenu vecí, ktoré im zostanú. Jednou zo zásad, ktorá sa uplatňuje pri vyporiadaní BSM (najmä s ohľadom na dobu, ktorá uplynula od rozvodu manželstva), je že súd prikáže veci tej zo strán, ktorá ich má/mala naposledy v držbe a u ktorej došlo k ich amortizácii.

35. Súd sa pri svojom rozhodovaní neobíde bez stanovenia ceny vecí, pretože musí správne vyporiadať BSM aj po stránke kvantitatívnej. Je na stranách sporu, či sa dohodnú na cene vecí a tak sa dostanú i k hodnote celej masy BSM. V takomto prípade nie je nutné bezpodmienečne poznať cenu vecí. V prípade, že sa nevedia dohodnúť, je nutné pribrať do konania znalca.

36. Zásada, že pri oceňovaní (hnuteľných a nehnuteľných) vecí patriacich do BSM sa vychádza zo stavu veci ku dňu zániku BSM, avšak z ceny v čase, kedy dochádza k vyporiadaniu, platí v prípade, že nejde o vec, ktorú užíval na základe dohody ten účastník, ktorému je prikazovaná, alebo ju užívali obaja a nedošlo k jej nadmernému, mimoriadnemu opotrebeniu alebo poškodeniu (pozri napr. judikatúru pod č. R 42/1972, ale aj rozhodnutia NS SR z 19. januára 2009 sp. zn. 3Cdo/56/2008, zo 04. marca 2009 sp. zn. 5Cdo/95/2008 a z 31. októbra 2012 sp. zn. 2Cdo/176/2011). V opačnom prípade by bol jeden z manželov nepomerne zvýhodnený alebo znevýhodnený oproti druhému, pretože vychádzaním z ceny v čase zániku BSM by sa podstatne potláčal trhový systém. Na účely vyporiadania súd vychádza spravidla z obvyklej (trhovej) ceny, t.j. z cien, za ktoré možno rovnaké alebo obdobné veci zaobstarať na danom mieste a čase.

37. Celá činnosť súdu v rámci vyporiadania BSM smeruje k rozhodnutiu o tom, ktoré veci patria resp. nepatria do masy BSM a aká je ich cena. Súd postupuje v konaní bez ohľadu na návrhy strán sporu a ich názory v súlade s výsledkami vykonaného dokazovania.

38. S prihliadnutím na vyššie uvedenú argumentáciu je pre tento typ konania zvlášť dôležité, aby súd dôsledne vyhodnotil splnenie základných procesných povinností strán sporu - povinnosť tvrdenia a dôkaznú povinnosť, čo v konečnom dôsledku má vplyv na kvalitatívnu ako aj kvantitatívnu stránku vyporiadania BSM.

39. V sporovom konaní sa uplatňuje prejednacía zásada. Strana má jednak povinnosť tvrdenia, jednak dôkaznú povinnosť. Následky spojené s ich nesplnením v podobe vecne nepriaznivého rozhodnutia nesie tá strana sporu, ktorá si tieto povinnosti nespĺnila. Medzi povinnosťou tvrdenia a povinnosťou označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení je vzájomná väzba. Pokiaľ strana nespĺní povinnosť tvrdenia, nemôže splniť ani povinnosť označiť na svoje tvrdenia dôkazy. Dôkazným bremenom sa rozumie procesná zodpovednosť strany za to, že v konaní neboli preukázané jej tvrdenia a že z tohto dôvodu muselo byť rozhodnuté vo veci samej v jej neprospech. Inak povedané nesplnenie dôkaznej povinnosti prináša so sebou také rozhodnutie súdu, ktoré vychádza zo skutkového základu zisteného z dôkazov navrhnutých stranou v opačnom procesnom postavení než je strana, ktorá nespĺnila alebo nedostatočne splnila svoju dôkaznú povinnosť.

40. Okruh rozhodujúcich skutočností majúcich dopad na splnenie týchto procesných povinností (povinnosti tvrdenia a označenia dôkazov), je vždy daný hypotézou hmotnoprávnej normy, ktorá upravuje sporný právny pomer strán konania. Táto norma zásadne určuje rozsah dôkazného bremena (okruh skutočností, ktoré musia byť preukázané) a aj nositeľa dôkazného bremena. V závislosti na hypotéze právnej normy má každá zo strán sporového konania samostatnú (vlastnú) povinnosť tvrdenia a dôkaznú povinnosť, a teda aj z toho vyplývajúce odlišné a samostatné bremeno tvrdenia a bremeno dôkazu. Dôkazné bremeno ohľadne určitých skutočností leží na tej strane sporu, ktorá z ich existencie vyvodzuje pre seba priaznivé právne dôsledky; ide o tú stranu sporu, ktorá existenciu týchto skutočností tiež tvrdí.

41. V danom prípade boli rozhodujúcimi hmotnoprávnymi normami ust. § 143 a § 150 Občianskeho zákonníka.

42. Na strane sporu, ktorá tvrdí, že určitá vec je v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov, spočíva dôkazné bremeno, že vec bola nadobudnutá za trvania manželstva. Ak sa toto nadobudnutie preukáže a druhý z manželov tvrdí skutočnosť, ktoré aj v takomto prípade vec vylučujú z bezpodielového spoluvlastníctva, bude na ňom dôkazné bremeno ohľadne týchto skutočností.

43. Preskúmaním spisového materiálu v prejednávanej veci odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie v tomto spore nepostupoval dôsledne v zmysle vyššie uvedených zásad pre vyporiadanie BSM, vo vzťahu k veciam vyporiadavaným medzi stranami sporu, riadne nevyhodnotil splnenie základných procesných povinností strán sporu vo vzťahu k ustáleniu masy BSM a nadväzne na to si nezabezpečil zistenie skutkových okolností nevyhnutne potrebných k vytvoreniu základu pre ohodnotenie vecí patriacich do BSM žalobcu a žalovanej.

44. Z obsahu predloženého spisu vyplýva, že žalobkyňa vo vyjadrení zo dňa 02.02.2018 k podanej žalobe predložila súdu listinu obsahujúcu zoznam hnuteľných vecí s celkovou hodnotou 3.664,21 Eur (uvedených v bode 3. tohto rozhodnutia), ktoré podľa jej tvrdení nadobudli spolu so žalobcom za trvania manželstva ako súčasť BSM (č. I. 42 spisu). Totožný zoznam hnuteľných vecí s dopísaným dátumom 27.04.2016 a poznámkami k niektorým z položiek (hnuteľných vecí) tvorí aj súčasť žaloby žalobcu (č. I. 23 spisu). Následne žalobca v žalobnej replike zo dňa 15.03.2018 reagoval na tvrdenia žalovanej vo vzťahu k predmetným hnuteľným veciam tým spôsobom, že časť z nich je vo vlastníctve vlastníčky rodinného domu (kúpeľňová skrinka so zrkadlom, kúpeľňová skrinka, obývacía stena, 2x skriňa, 2x váľanda) a že ostatné veci uvádzané žalovanou určite nemajú hodnotu 3.664,00 Eur. Z uvedeného je tak zrejmé, že medzi žalobcom a žalovanými ako stranami sporu nebolo sporné (§ 151 ods. 1 CSP), že časť hnuteľných vecí podľa zoznamu predloženého žalovanou tvorí súčasť masy BSM.

45. Ako nesprávny, resp. rozporný s uvedenými zisteniami potom vyznieva záver súdu prvej inštancie prezentovaný na pojednávaní konanom dňa 25.09.2020 pri predbežnom právnom posúdení, kde konajúca sudkyňa uviedla, že „medzi stranami bolo sporné vymedzenie hnutelných vecí, ktoré majú patriť do BSM, ako aj ich hodnota“ a následne „žalobca spochybnil skutočnosť, že či vôbec predmetné hnutelné veci, ktoré žalovaná uviedla vo svojom podaní, patria do BSM, ako aj ich hodnotu tak, ako ju uvádzala žalovaná“. Takáto formulácia prvoinštančného súdu nezodpovedá tomu, že v danom prípade bolo medzi stranami sporu sporné len to, či časť hnutelných vecí uvedených žalovanou v predmetnom zozname (ne)patriť do masy ich BSM, ako aj zostatková hodnota týchto vecí.

46. Pravdou je, že žalovaná v priebehu prvoinštančného konania, ani na pojednávaní konanom dňa 07.09.2021 bližšie neidentifikovala jednotlivé položky zo zoznamu hnutelných vecí a nešpecifikovala, akým spôsobom dospela k výške ich hodnoty (t.j. neuviedla ich nadobúdaciu cenu a zostatkovú hodnotu), aj keď tieto „nedostatky“ jej boli súdom v rámci predbežného právneho posúdenia vytýkané, a v tejto súvislosti nemala žiadne ďalšie návrhy na vykonanie dokazovania a nemala záujem o doplnenie svojho podania o ďalšie skutočnosti, resp. ďalšie procesné návrhy. Podľa názoru odvolacieho súdu je však podstatnou tá skutočnosť, že v konaní o vyporiadanie BSM boli žalovanou označené hnutelné veci, z ktorých časť nebola vo vzťahu k ich zahrnutiu do masy BSM sporná, no prvoinštančný súd o týchto veciach napriek pri rozhodovaní sporu o vyporiadanie BSM meritórne nerozhodol a odmietol sa nimi zaoberať. V danej súvislosti odvolací súd poukazuje aj na znenie ust. § 151 ods. 2 CSP, z ktorého vyplýva, že na zistenie podstatných a rozhodujúcich skutočností môže súd strany požiadať o ďalšie skutkové tvrdenia, na ktorú možnosť však konajúci súd rezignoval. Pokiaľ okresný súd v odôvodnení napadnutého rozsudku (konkrétne v jeho odseku 29.) uviedol, že žalovanou označené hnutelné veci pri vyporiadaní BSM nezohľadňoval, okrem tohto, že tieto neboli bližšie identifikované, ale aj z dôvodu spornosti týkajúcej sa hodnoty týchto vecí, v tejto súvislosti odvolací súd dáva do pozornosti návrh žalobcu obsiahnutý v jeho podaní zo dňa 05.10.2022, ktorý navrhol v spore vykonanie dokazovania znaleckým posudkom za účelom určenia hodnoty hnutelného majetku patriaceho do BSM, ktorý však súd prvej inštancie nenariadil. Podľa názoru odvolacieho súdu v súvislosti s ustálením masy BSM v danom spore je nesprávny primárny záver súdu prvej inštancie o nevykonateľnosti prípadného rozsudku zahrňujúceho do vyporiadania BSM aj hnutelné veci špecifikované žalovanou všeobecným spôsobom, na základe čoho tieto veci pri meritórnom rozhodovaní o vyporiadaní BSM nezohľadňoval a rovnako tak, že nepripustil návrh žalobcu na vykonanie dokazovania pre účely určenia hodnoty týchto vecí. Z obsahu podaní sporových strán je zrejmé, že o existencii konkrétnych hnutelných vecí v tomto spore niet pochyb, spornými zostala len ich hodnota a pri niektorých, (avšak nie pre všetkých), ich vlastníctvo a s tým súvisiaca otázka ich (ne)zaradenia do masy BSM. Podrobnejšia špecifikácia jednotlivých vecí patriacich do masy BSM mohla byť súdom odstránená v rámci konania pri výsluchu strán sporu k jednotlivým položkám označených žalovanou v jej zozname. Zo strany súdu prvej inštancie bolo preto potrebné nielen vo vzťahu k žalovanej, ale aj vo vzťahu k žalobcovi vyvíjať takú procesnú aktivitu, ktorej výsledkom by bola identifikácia jednotlivých hnutelných vecí. V tejto súvislosti je potrebné poukázať na žalobcom nerozporované tvrdenie žalovanej, že všetky ňou označené hnutelné veci sa nachádzajú v rodinnom dome, v ktorom bývali sporové strany počas manželstva a ku ktorým žalovaná momentálne nemá prístup. V takejto situácii je podľa názoru odvolacieho súdu potrebné k hodnoteniu povinnosti tvrdenia a dôkaznej povinnosti sporových strán pristupovať citlivejšie, a to aj s prihliadnutím na charakter prejednávaného sporu, keďže riadne vyporiadanie BSM je v právnej rovine potrebné považovať za rozhodnutie v prospech oboch bývalých manželov, ktorým sa tak vyrieši otázka vlastníctva spoločne nadobudnutého majetku, pohľadávok a záväzkov po zániku ich manželstva. Konanie o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov je typovo jedným z konaní, v ktorých z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyporiadania vzťahom medzi stranami sporu, s ktorým konaním sa spájajú nielen hmotnoprávne, ale aj procesnoprávne osobitosti, na ktoré je povinný konajúci súd prihliadať.

47. Keďže už len z dôvodov uvedených vyššie, pri pochybení súdu prvej inštancie vo vzťahu k hodnoteniu žalovanou označených hnutelných vecí a ich (ne)zaradenie do masy BSM, v konaní o vyporiadanie BSM došlo k procesným pochybeniam zabraňujúcim riadne rozhodnutie vo veci, odvolací súd rozsudok okresného súdu v odvolaní napadnutej časti, t. j. vo výrokoch II. a III. zrušil podľa § 389 písm. b), c) CSP a zároveň podľa § 391 ods. 1 CSP vec vrátil prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

48. Zároveň sa odvolací súd už bližšie nezaoberal ďalšími námietkami uvádzanými odvolateľkou v jej opravnom prostriedku, keďže absencia riadneho zistenia masy BSM je tak závažným nedostatkom vedeného sporu, pre ktorý bude potrebné opätovné prejednanie a následné rozhodnutie veci na prvoinštančnom súde.

49. Pre úplnosť však vzhľadom na opakované námietky žalovanej v spore odvolací súd dodáva, že poskytnutie peňažných prostriedkov tretej osobe na zhodnocovanie nehnuteľnosti tretej osoby je v zásade považované za investíciu do cudzieho majetku a môže byť právnym titulom na prípadné vymáhanie poskytnutých prostriedkov ako bezdôvodného obohatenia (pozri napr. nález Ústavného súdu SR sp.zn. III.ÚS 288/2015 zo dňa 25.11.2015). V prípade investície do cudzieho majetku je pohľadávkou z bezdôvodného obohatenia nie hodnota vynaložených prostriedkov, ale zhodnotenie vecí, ktoré sa obohatenému dostalo, t. j. rozdiel medzi hodnotou jeho vecí (trhovou cenou) pred investíciami a potom. Obohatený je povinný vydať len ten majetkový prospech, ktorého sa mu obohatením dostalo, a nie nahraďiť majetkovú stratu tomu, na úkor koho sa obohatenie získalo (pozri napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp.zn. 32Cdo/389/2008 z 30.09.2008, 23Cdo/3/2011). Najvyšší súd ďalej v stanovisku sp.zn. Cp/39/88 zo dňa 20.10.1988, publikovanom v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk pod č. 12/1989, prípadne v rozsudku najvyššieho súdu z 10.06.2008 sp.zn. 32Odo/1754/2006 uviedol, že majetkovým vyjadrením bezdôvodného obohatenia nie je suma, ktorá zodpovedá sume vynaloženej na zhodnotenie diela, ale peňažná náhrada zodpovedajúca skutočnému majetkovému prospechu obohateného.

50. V ďalšom konaní bude úlohou súdu prvej inštancie opätovne rozhodnúť o otázke vyporiadania BSM medzi sporovými stranami. Na tento účel konajúci súd v spolupráci s obidvomi sporovými stranami doplní dokazovanie vo vzťahu k žalovanou označeným hnutelným veciam tak, aby výsledkom tohto procesného postupu bolo jednoznačné a pochybnosti nevyvolávajúce zaradenie, resp. nezaradenie tej-ktorej položky (veci) do masy BSM. Zároveň je potrebné, aby bola pri veciach, ktoré patria do masy BSM, určená ich cena k rozhodnému dňu. Súd prvej inštancie pritom vykoná dôsledné zistenie masy BSM aj vo vzťahu k iným veciam, právam a záväzkom a určenie ich ceny (hodnoty) k rozhodnému dňu tak, aby tak došlo k vyporiadaniu všetkého, čo je potrebné do masy BSM zahrnúť. Pokiaľ súd uloží žalobcovi povinnosť splatiť úver, je nutné, aby jeho zostatok ku dňu rozvodu manželstva i aktuálny zostatok ku dňu rozhodovania súdu bol uvedený vo výrokovej časti rozhodnutia. Zároveň je nutné uviesť, že pohľadávky a dlhy, ktoré existovali v dobe zániku BSM, ale ku dňu vyhlásenia rozhodnutia súdu o vyporiadaní BSM už neexistujú (z dôvodu ich úhrady), nemusia byť uvedené vo výrokovej časti rozhodnutia. Súd je však povinný všetky takéto dlhy, či pohľadávky bývalých manželov zohľadniť pri výpočte čiastky, ktorú má jedna strana zaplatiť na vyrovnanie podielu druhej. Z dôvodu prehľadnosti (aby bolo zrejmé, čo bolo medzi stranami sporu vyporiadavané z ich BSM), vhodné a potrebné, ak v jednotlivých výrokoch týkajúcich sa pohľadávky alebo dlhu s prihliadnutím na čas vyhlásenia rozsudku, súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uvedie, ku ktorému dňu došlo k zániku jednotlivých dlhov strán sporu voči tretím osobám. Zároveň je potrebné dodať, že ak súd uloží niektorému z bývalých manželov povinnosť zaplatiť druhému z nich na vyrovnanie podielov určitú sumu, musí zohľadniť, že niektorý z manželov po zániku BSM zaplatil na splátky úverov určitú (presne vyčíslenú) čiastku. Polovica z tejto sumy bola však záväzkom jedného z manželov, to znamená za žalovanú uhradil žalobca len čiastku zodpovedajúcu polovici poukázanej sumy. V tejto súvislosti súd prvej inštancie prihliadne na zákonnú úpravu daného vyporiadania BSM, ako aj zo skutkové tvrdenia strán sporu produkovaných nielen v konaní na súde prvej inštancie, ale aj v rámci tohto odvolacieho konania, pri využití možnosti ich doplniť podľa § 151 ods. 2 CSP a na základe vykonaného dokazovania a po precíznom právnom posúdení prejednávanej veci opätovne rozhodne, pričom je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu vysloveným vyššie (§ 391 ods. 2 CSP). Pri vyhotovení písomného vyhotovenia rozsudku bude súd prvej inštancie dôsledne vychádzať z ust. § 220 CSP a v odôvodnení svojho rozhodnutia jasne, stručne a zrozumiteľne v sebe zahrnie všetky náležitosti uvedeného zákonného ustanovenia - vymedzenie predmetu konania, dôkaznej situácie a jej právne posúdenie. Súd je pri formulovaní odôvodnenia rozhodnutia viazaný predovšetkým požiadavkou presvedčivosti, stručnosti, presnosti, ako aj základnými princípmi logického myslenia. Treba zdôrazniť, že odôvodnenie rozhodnutia má odrážať obsah vykonaného dokazovania, súd je povinný ho riadne zhodnotiť a následne vyvodiť z neho príslušné právne závery a prijať skutkové a právne závery, ktorých vysvetlenie v odôvodnení rozhodnutia dáva jasný obraz o všetkých podstatných otázkach, týkajúcich sa predmetu súdneho sporu.

51. V nadväznosti na rozhodnutie vo veci samej okresný súd opätovne rozhodne aj o nároku na náhradu trov prvoinštančného konania, a tiež o nároku na náhradu trov tohto odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

52. Vo zvyšnej časti nenapadutej odvolaním (výrok I.) zostal rozsudok okresného súdu nedotknutý týmto rozhodnutím odvolacieho súdu.

53. Toto rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1 a 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).